

Bölgeler Arası Parlamenter Diplomasi: EuroLat'ın AB-Latin Amerika İlişkileri İçerisindeki Konumu

Samet YILMAZ *

Öz

Bu çalışma, Avrupa Birliği (AB) ile Latin Amerika arasındaki iki bölgeli ilişkilerin parlamenter bileşenini oluşturan AB-Latin Amerika Parlamenter Asamblesi (Euro-Latin American Parliamentary Assembly-EuroLat) kurumunu inceleme konusu yapmaktadır. 2006'da kurulan EuroLat, bölgeler arası parlamenter diplomasiin yürütülmesine yönelik mekanizmalardan biridir. Söz konusu kurum, Avrupa ile Latin Amerika arasında 1970'lerde başlayan parlamenterler arası ilişkilerin daha kurumsal bir yapıda işleyişini sağlamaktadır ve bu yönüyle iki bölge arasındaki etkileşim sürecinin kurumsal niteliğini desteklemektedir. Ayrıca AB ile Latin Amerika taraflarından eşit sayıda parlamenter, EuroLat bünyesinde iki bölgeyi ve uluslararası ilişkileri ilgilendiren konulara ilişkin diyalog kurmakta ve bu hususta ortak pozisyonlar belirlemeye çalışmaktadır. Belirtilen kapsam çerçevesinde bu çalışma, AB ve Latin Amerika arasındaki bölgeden bölgeye ilişkilerin gelişimini ve yapısal niteliklerini dikkate alarak ve EuroLat'ın yapısını, işleyişini ve bu parlamenter kurum bünyesinde kabul edilen belgelerde üzerinde durulan konular dâhilinde gündemini ortaya koyarak söz konusu parlamenter kurumun bu ilişki süreci içerisindeki konumunu incelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Latin Amerika, İki Bölgeli İlişkiler, Bölgeler Arası Parlamenter Diplomasi, Avrupa Birliği-Latin Amerika Parlamenter Asamblesi.

Cite this article: Yılmaz, Samet. (2026). *Bölgeler Arası Parlamenter Diplomasi: EuroLat'ın AB-Latin Amerika İlişkileri İçerisindeki Konumu*, *Diplomasi Araştırmaları Dergisi*, 2026, 1-34.

* Doç. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, e-mail: sametyilmaz@uludag.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5232-5435, Türkiye, Bursa

Interregional Parliamentary Diplomacy: The Place of EuroLat in the EU-Latin America Relations

Abstract

This study examines the Euro-Latin American Parliamentary Assembly (EuroLat), an institution that constitutes the parliamentary component of bi-regional relations between the European Union (EU) and Latin America. Established in 2006, EuroLat is one of the mechanisms for conducting interregional parliamentary diplomacy. It provides that the process of inter-parliamentary relations between Europe and Latin America, which began in the 1970s, operates within a more institutional framework, thus supporting the institutional dimension of the interaction process between the two regions. Furthermore, an equal number of parliamentarians from the EU and Latin America engage in dialogue within EuroLat on matters concerning both regions and international relations, and aim to reach common positions on those matters. In this sense, the study analyzes the place of the aforementioned parliamentary institution within the process of region-to-region relations between the EU and Latin America, considering the development and structural characteristics of these relations, the structure, operation and agenda of EuroLat as addressed in the documents adopted by that institution.

Keywords: European Union, Latin America, Bi-Regional Relations, Interregional Parliamentary Diplomacy, Euro-Latin American Parliamentary Assembly.

GİRİŞ

Geleneksel bakış açısıyla devletlerin dış politikalarını yürütmek için başvurduğu araçlar dâhilinde yer alan ve bu aktörlerin “*ilişkilerini yürütmek ve amaçlarını savaş dışı yollarla gerçekleştirmek için kullandığı diyalog ve müzakere süreci*” (Watson, 1982, Aktaran Hocking, 2016: 67) şeklinde tanımlanabilecek olan diplomasinin münhasır olarak yürütme organının bir eylemi olduğu yaygın şekilde kabul görmektedir (Hamilton, 2010: 3; Puybareau & Talom, 2020: 167). Bu hususta ilgili devletin rejimi belirleyici olmakla birlikte, devletlerin iç hukuku itibarıyla devlet başkanı, hükümet başkanı/başbakan ve dışişleri bakanı gibi süljelerin yetki belgesine ihtiyaç duymaksızın diplomasini ilişkilerini sürdürebileceği prensip olarak kabul edilmektedir (Reçber, 2011: 13). Bununla birlikte uluslararası ilişkilerde iç ve dış politika arasındaki geleneksel ayrımın seyrelmesi (Hocking, 2016: 69-71), diplomasinin işlevlerinin ve gündeminin çeşitlenmesi (Barston, 2019: 1), uluslararası/hükümetler arası örgütlerin (Groulier & Tordjman, 2020) ve bölgesel örgütlerin (Barston, 2019: 139-158) sayısının çoğalması ve faaliyetlerinin yoğunlaşması ve devlet dışı aktörlerin uluslararası ilişkilerdeki ve diplomatik süreçlerdeki etkinliğinin artması (Kelley, 2010) gibi gelişmelerin etkisi altında, diplomasini kritik dönüşümler geçirmiş ve diplomasini faaliyetleri hem katılımcı aktör hem de konu açısından çeşitlenmiştir (Özdam, 2022). Bu bağlamda denilebilir ki diplomasini artık yalnızca yürütmenin gerçekleştirdiği bir eylem olmaktan çıkmıştır. Diplomasini faaliyetlerinin dönüşümüyle ve diplomatik eylemlere katılan aktörlerin çeşitlenmesiyle bağlantılı olarak, parlamenterlerin ve/veya parlamentoların artan ölçüde diplomatik faaliyetlere katıldığı ve uluslararası ilişkilerdeki görünürlüklerini artırdığı tespit edilebilmektedir (Hamilton, 2010; Malamud & Stavridis, 2011).

Belirtilen kapsam çerçevesinde bu çalışma, AB ile Latin Amerika arasındaki iki bölgesel ilişkilerin parlamenter bileşenini oluşturan EuroLat kurumunu inceleme konusu yapmaktadır. EuroLat, AB ile Latin Amerika arasındaki iki bölgesel etkileşim süreci içerisindeki parlamenterler arası ilişkilerin düzenli ve kurumsal bir yapı içerisinde işleyişine yönelik oluşturulmuş bir kurumdur. Söz konusu kurum, Latin Amerika’daki bölgesel parlamentolar ile Avrupa Parlamentosu (AP) parlamenterlerinin bir araya geldiği bir platformdur ve AB-Latin Amerika ve Karayipler (LAK) stratejik ortaklığını her iki bölgedeki vatandaşların çıkarlarına ve beklentilerine yakınlaştırmaya yönelik bir rasyonaliteye sahiptir. Başka bir şekilde

ifade etmek gerekirse EuroLat, AB-LAK stratejik ortaklığının gelişiminin sağlanmasına ilişkin olarak, iki bölgedeki parlamenterin ve sivil toplum unsurlarının iki bölgeli ilişkilere katılımının tesis edilmesine ve bunlar arasında etkileşim kurulmasına yönelik bir kurumsal mekanizmadır (Müller vd., 2017: 56; Müller 2019: 324-325). Bahsi geçen mekanizma, genel kapsamda yürütme birimlerinin etkin olduğu AB ve Latin Amerika arasındaki bölgeden bölgeye ilişkilerin işleyişine katılan aktörler açısından çoğulculuğun sağlanmasına, bu ilişkilerin kurumsallığının desteklenmesine ve iki bölgeden parlamenterler arası diyalogun geliştirilmesine, bilgi teatisinin sağlanmasına ve ortak gündemler belirlenmesine yönelik bir platform oluşturmaktadır.

Bu çalışma, AB ve Latin Amerika arasındaki bölgeden bölgeye ilişkilerin gelişimi ve yapısal nitelikleri kapsamında, EuroLat'ın bu ilişki süreci içerisindeki konumunu incelemektedir. EuroLat, AB ile Latin Amerika arasındaki stratejik ortaklığın parlamenter bileşenini oluşturmaktadır ve iki bölgeli ilişkilerin kurumsallığının desteklenmesine yönelik bir platform sunmaktadır. Diğer yandan bahsi geçen parlamenter kurum, iki bölgeli ilişkileri ilgilendiren meselelere dair parlamenterlerin görüşlerini ve fikirlerini dile getirebilmelerini sağlayan bir kanaldır ve bu yönüyle de geleneksel olarak yürütme aktörlerinin etkin olduğu iki bölgeli ilişkilerin çoğulculuğunun desteklenmesine ilişkin bir mekanizma oluşturmaktadır. Bu bağlamda bu çalışma, EuroLat'ın yapısını, işleyişini ve bu parlamenter kurum bünyesinde kabul edilen belgelerde üzerinde durulan konular dâhilinde gündemini belirleyen dokümanların nitel analizi çerçevesinde, söz konusu parlamenter kurumun AB-Latin Amerika iki bölgeli ilişkilerinin işleyişi içerisindeki konumunu değerlendirmektedir.

Yukarıda belirtilen bağlam içerisinde bu çalışmanın giriş kısmını izleyen ikinci kısımda, parlamenter diplomasi ve uluslararası parlamenter kurum (International Parliamentary Institution-UPK) terimlerinin kavramsal içeriği, bu hususta yayımlanmış çalışmalardan istifade edilerek ortaya konulmuştur. Üçüncü kısımda, AB ile Latin Amerika arasındaki bölgeden bölgeye ilişkilerin yapısal özellikleri ve tarihsel gelişimi kısaca ele alınmıştır. Dördüncü kısımda, EuroLat'ın kuruluş süreci, yapısı ve işleyiş şekli belirtilmiş ve bu parlamenter kurum bünyesinde ele alınan gündem maddeleri, söz konusu kurumun yetkili birimleri tarafından kabul edilen kararlar, tavsiyeler, mesajlar ve bildirimler/deklarasyonlar çerçevesinde ortaya

konulmuştur. Beşinci kısımda, önceki kısımlarda üzerinde durulan unsurlar bağlamında, EuroLat'ın AB-Latin Amerika ilişkileri içerisindeki konumuna dair değerlendirmelerde bulunulmuştur. Sonuç kısmında, çalışma kapsamında EuroLat'a ilişkin bazı tespitler yapılmıştır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE: PARLAMENTER DİPLOMASİ VE ULUSLARARASI PARLAMENTER KURUM

Parlamenter diplomasi terimi, 1950'lerde siyasal söylemlerde ve akademik çevrelerde kullanılmaya başlamıştır. Öyle ki ABD'nin eski Dış İşleri Bakanı Dean Rusk, Birleşmiş Milletler (BM) organları ile ulusal parlamentolardaki karar alma süreçleri arasındaki benzerlikler kapsamında parlamenter diplomasi terimini kullanmıştır (Özdal, 2022: 66). Bu dönemde Rusk'a referansla Philip C. Jessup, bahsi geçen terimi Uluslararası Hukuk ve Uluslararası İlişkiler alanları dâhilinde ele almıştır (Sevinç, 2023: 44). Bununla birlikte modern dönemde parlamenter diplomasinin gelişiminin pratikte 19. yüzyılın sonu itibarıyla başladığı ifade edilebilir. 1889'da parlamenterler arası diyalog ve diplomasi yoluyla uluslararası barışın desteklenmesini hedefleyen ve hâlâ faaliyette olan Parlamentolar Arası Birlik (Inter-Parliamentary Union-IPU) (IPU, T.Y.), 1907'de İskandinav devletlerinin parlamento üyelerinden oluşan Nordik Parlamentolar Arası Birlik ve 1911'de Britanya'nın dominyonları ile kendi kendini idare eden kolonilerinin parlamenterleri arasında etkileşimler kurulması maksadıyla oluşturulan İmparatorluk Parlamento Birliği, örgütsel anlamda parlamenter diplomasinin gelişimi açısından kritik gelişmeler olmuştur (Cofelice, 2012: 4). Bunların yanı sıra I. Dünya Savaşı devam ederken Rusya ve İtilâf devletleri arasındaki ilişkileri güçlendirmek amacıyla Rus parlamenter delegasyonunun İngiltere, Fransa ve İtalya devletlerine gerçekleştirdiği ziyaret (Šabič & Huang, 2021: 143) ve Danimarka, Norveç, İsveç ve Finlandiya devletlerinin parlamenterler delegasyonun Milletler Cemiyeti bünyesindeki faaliyetleri (Götz, 2005), modern dönemde parlamenter diplomasinin erken pratikleri olarak gösterilebilir.

Parlamenter diplomasi teriminin kavramsal içeriğinin literatürde çeşitli şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Bilhassa Soğuk Savaş sonrası dönemde parlamenter aktörlerin uluslararası ilişkilerdeki artan rolüne yönelik akademik ilgi artmış ve söz konusu terimin kavramsallaştırılmasına dair çalışmalar yapılmaya başlamıştır

(Stavridis, 2021). Bahsi geçen terim, genellikle küresel risklerin ve sorunların ele alınması maksadıyla diyalogun, karşılıklı anlayışın ve güven inşasının geliştirilmesine ilişkin uluslararası eylemleri işaret eder şekilde kullanılmaktadır (Sayfullaev, 2016: 8591). IPU, devletler arası ilişkilerin geliştirilmesine yönelik olarak parlamentolar arası iş birliği anlaşmalarının yapılması, çatışmaların çözümlenmesi, güven tesis edilmesi ve bilgi teatisinin yapılması hedefleriyle parlamenterler arası düzenli toplantılar ve görüşmeler gerçekleştirilmesi, dostluk gurupları ve ad hoc komiteler kurulması ve çok taraflı parlamentolar arası kurumlara ve konferanslara katılım gibi eylemleri, parlamenter diplomasi kapsamında değerlendirmektedir (Stavridis & Jančić, 2017: 6). Weisglas ve de Boer'e (2007: 93) göre parlamenter diplomasi, *“devletler arasında karşılıklı anlayışı güçlendirmek, hükümetler üzerindeki denetimi ve halkın temsili kuvvetlendirmek ve hükümetler arası kurumların demokratik meşruiyetini desteklemek amacıyla parlamenterler tarafından gerçekleştirilen tüm uluslararası eylemleri”* işaret etmektedir. Stavridis ve Jančić (2017: 6), geniş anlamda parlamenter diplomasının *“parlamenterlerin kıtalar ve yönetim düzeyleri boyunca çok sayıda açık politika meseleleriyle ilgili olarak mevkidaşlarıyla diyalog yoluyla parlamentoların hâlihazırdaki anayasal işlevlerini güçlendirmeyi, kolaylaştırmayı ve harekete geçirmeyi (catalyzing) hedefleyen bireysel veya kolektif eylemi”* şeklinde tanımlanabileceğini ve ayrıca bu diplomasi biçiminin yürütme aktörleriyle olan etkileşimlere de uzanabileceğini ifade etmektedir. Šabič ve Huang (2021: 15), *“parlamenterlerin yanı sıra diğer aktörlerin tüm uluslararası iş birliği seviyelerinde diğer parlamenterlerle etkileşim kurduğu eylemleri”* parlamenter diplomasi kapsamında değerlendirmektedir.

Parlamenter diplomasi terimine dair yukarı belirtilen tanımlar dikkate alındığında, söz konusu terimin gerçekleştirilen eylemler veya katılımcı aktörler veya her ikisi açısından değerlendirildiği görülmektedir. Aktörler bakımından parlamenter diplomasi faaliyetlerine, parlamenterler, yerel, ulusal, uluslararası ve bölgesel parlamenter gruplar ve birimler, başkan, başbakan veya dışişleri bakanı gibi yürütmeyi temsil eden kişiler dâhil olabilmektedir. Diğer yandan coğrafi ve siyasal ölçek açısından parlamenter diplomasi faaliyetleri, devlet içinde, devletler arasında, bölge içinde ve bölgeler arasında uygulanabilmektedir (Fiott, 2011: 2-3).

Görüldüğü üzere parlamenter diplomasi, çeşitli düzeylerde gerçekleştirilebilmektedir ve bu hususta UPK'lerin uluslararası ilişkilerde parlamenter diplomasının kurumsal seviyede gelişmesinde kritik bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Bu konuda ilk girişim, 19. yüzyılında sonunda IPU'nun ihdasıyla yapılmış olmak birlikte, UPK'lerin sayısı bilhassa II. Dünya Savaşı sonrasında artmıştır. Savaş sonrasında, özellikle Avrupa'da olmak üzere uluslararası politikada karar alma süreçlerinde şeffaflığın sağlanmasına ilişkin halkların beklentisi, dekolonizasyon, teknolojik ilerlemeler ve küreselleşme süreci, parlamenterler arası iş birliğini kolaylaştıran gelişmeler olarak ortaya çıkmıştır. Diğer yandan bölgeselciliğin yaygınlaşması, bölgesel örgütler bünyesinde parlamenter organların kurulmasını beraberinde getirmiştir. Bu gelişmeler altında uluslararası alanda parlamenter birimlerin kurulduğu ve sayılarının arttığı tespit edilmektedir. Söz konusu birimler, kurumsal yapıları, işleyiş kuralları ve prosedürleri, yasal statüleri, kuruluş biçimleri, üyelerin seçim usulü, kaynakları, işlevleri ve yetkileri açısından çeşitlilik sergilemektedir (Cofelice, 2012; Costa vd., 2013; De Puig, 2008; Šabic, 2008).

Uluslararası ilişkilerde kurumsal seviyede parlamenterler arası iş birliğinin yoğunlaşmasıyla birlikte UPK'lere yönelik ilgi artmış ve literatürde bunların tanımlanmasına dair önermeler geliştirilmiştir (Bkz. Cofelice, 2012). Bu hususta sıklıkla referans verilen tanımlardan biri, Cutler tarafından yapılmıştır. Cutler'e (2001: 209) göre bir UPK, "*parlamento niteliği bulunan, yasama veya danışma amaçlı olan ve üç veya daha fazla devletten oluşan, parlamenterleri ulusal yasama organlarının belirlediği usulde veya üye devletlerin seçmenleri tarafından halk oylamasıyla seçilen ve uluslararası bir örgüte bağlı veya kendisi bir uluslararası örgüt olan [ve] kurulu bir temelde çok taraflı müzakereler için düzenli forum oluşturan bir uluslararası kurumdur.*" Cutler'in bu tanımını değerlendirerek bir UPK tanımının yalnızca söz konusu kurumların ne olduğunu değil, aynı zamanda ne yaptığını ortaya koyması gerektiğini ifade eden Šabic'e (2008: 257) göre UPK'ler, "*parlamenterlerin, çıkarlarını belirlemek, kararlar, stratejiler veya programlar benimsemek maksadıyla iş birliği yaptıkları kurumlardır*" ve bu hususta parlamenterler, diğer aktörlerle etkileşim hâlinde, ikna, savunuculuk (advocacy) veya kurumsal baskı gibi çeşitli yollarla formel ve enformel eylemlerde bulunmaktadır. De Puig (2008), katılımcı kompozisyonunu dikkate alarak tüm

asamblelerin parlamenter niteliğinin bulunmadığını ve tüm parlamenter forumların parlamento olmadığının altını çizerek, farklı devletlerden parlamenterlerin bir araya geldiği asambleleri uluslararası parlamento olarak tanımlamaktadır.

Yukarıda belirtilen tanımlar dikkate alındığında, kurumsallaşma seviyesi ve yetkileri/işlevleri gibi nitelikler bakımından UPK'lerin farklı özellikler gösterdiği de göz önünde tutularak, UPK terimine ilişkin olarak, farklı devletlerden parlamenterlerin katıldığı, bu parlamenterlerin ulusal ve/veya ulus altı² parlamentolarca ya da doğrudan seçmenlerce belirlendiği ve danışma/müzakere veya yasama niteliğindeki faaliyetler için düzenli bir platform sunan kurumlar şeklinde bir tanımlama yapılabilir. Söz konusu kurumlar, üyelik yapısının coğrafi uzantısı açısından IPU gibi tüm devletlerin veya Baltık Asamblesi, Afrika Parlamenter Birliği ve Asya Parlamenter Asamblesi gibi belirli bir coğrafi alan içerisinde yer alan devletlerin katıldığı kurumlar olabilmektedir (Bkz. Cofelice, 2012: 26-28). Bu çalışmada inceleme konusu olan EuroLat ise farklı bölgelerden parlamento üyelerinin katıldığı bir platformdur. Kavramsal açıdan bölgeler arası ilişki biçimi, *“iki (veya daha fazla) belirli bölgenin bölgeler şeklinde etkileşime girdiği bir süreç veya durum, başka bir deyişle, bölgeden bölgeye etkileşim”* (Baert vd., 2014, Aktaran Yılmaz, 2022a: 149) ya da *“uluslararası bölgeler arasındaki siyasal, ekonomik ve toplumsal etkileşimlerin genişletilmesi ve derinleştirilmesi süreci”* (Roloff, 2006, Aktaran Yılmaz, 2022a: 149) şeklinde tanımlandığında, UPK'lerin, katılımcı üyeler itibarıyla farklı bölgelerden parlamentoların veya parlamenterlerin bölgesel temsil çerçevesinde katılımıyla da kurulabileceği ifade edilebilir.³

² İngiliz Uluslar Topluluğu Parlamenter Birliği (Commonwealth Parliamentary Association), Fransızca Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (Parliamentary Assembly of the Francophonie) ve Pasifik Adaları Yasama Birliği (Association of Pacific Island Legislatures) örneklerinde olduğu üzere, katılımcı devletlerin bölgesel veya eyalet parlamenterlerinin de faaliyetlerine dâhil olduğu UPK'ler bulunmaktadır (Şabic, 2008: 259).

³ Cofelice (2012), UPK'lerin bölgesel bir örgütün organı olabileceği gibi kendi başlarına bir örgüt olarak da uluslararası ilişkilerde yer alabileceğini belirtmektedir. Diğer yandan Cofelice, UPK'lere yönelik geliştirdiği bu iki kategorinin yanı sıra bölgeler arası nitelikte parlamenter kurumlar kategorisinin de ortaya çıkmakta olduğunu ve bu kategori bünyesinde, Afrika-Arap Parlamenter Diyalogu, AB-Arap Parlamenter Diyalogu ve Asya-Avrupa Parlamenter Ortaklığı gibi “bölgeler arası parlamenter forumlar” ve Afrika, Karayip ve Pasifik Devletleri Örgütü-AB Ortak Parlamenter Asamblesi ve EuroLat gibi “kurumsallaşmış bölgeler arası parlamenter asambleler” gruplarının yer aldığını belirtmektedir. Ancak ilgili yazar, bu kategori içerisindeki ilk grubun daimi nitelikte olmadığını, ikinci grubun ise en azından o dönem itibarıyla AP'nin parlamenter diplomasi çabalarının özel bir sonucu olduğunu belirterek söz konusu kategori ve bu kategori içerisindeki grupları, kendi geliştirdiği sınıflandırmaya dâhil etmemektedir. Ona göre bunların araştırmaya dâhil edilmesi, kendi araştırmasının kapsamını aşan özel bir analizi gerektirmektedir.

AB VE LATİN AMERİKA ARASINDAKİ BÖLGEDEN BÖLGEYE İLİŞKİLER: KISA BİR BAKIŞ⁴

AB ile Latin Amerika arasında bölgeden bölgeye ilişkilerin gelişimini ana hatlarıyla ortaya koymadan önce, devletler arası örgütsel iş birliği dâhilinde, Avrupa ve Latin Amerika'nın bölgesel aktörlük seviyesinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bölgeler, yalnızca aktörlerin faaliyetlerini gerçekleştirdiği coğrafi veya idari nesnelere değildir; değişen seviyelerde aktörlük kabiliyetine sahiptir ve küresel ilişkilere dâhil olmaktadır (Hettne, 2005; Söderbaum, 2016). Bu kapsamda II. Dünya Savaşı sonrası dönemde sayısı artan bölgesel örgütler, genel ve soyut olarak, buldukları bölgelerin aktörlük seviyesini destekleyen ve küresel etkileşimlere bölgesel temsil çerçevesinde katılım sağlayan kurumsal iş birliği mekanizmaları şeklinde görülebilir. Bu bağlamda bir değerlendirmede bulunmak gerekirse Avrupa ile Latin Amerika'nın bölgesel temsil açısından aktörlük kapasitelerinin veya seviyelerinin farklı olduğu ifade edilebilir. Bütünleşme seviyesi, yetkileri, kurumsallaşma derecesi ve uluslararası ilişkilerdeki etkinliği dikkate alındığında, AB'nin göreceli olarak gelişmiş bir bölgesel örgütlenme modeli sunduğu (Hettne, 2008) ve bu bakımdan Avrupa'yı bir bölge olarak temsil etme yeteneğinin nispeten ileri seviyede olduğu söylenebilir. Latin Amerika'da ise bölgesel temsil açısından parçalı bir yapının bulunduğu belirtilebilir. Söz konusu bölgede, bölge düzeyinde iş birliği yapılması veya birlik oluşturulması amaçlı girişimler ile alt bölgesel düzeyde ekonomik bütünleşme yoluyla birlik tesis edilmesine dair örgütsel mekanizmalar bir arada yer almaktadır (Bkz. Karluk, 2014; Önal, 2017). Bu durum, Latin Amerika bölgesinin özgü ekonomik ve siyasal sorunlarının veya niteliklerinin de etkisi altında, bu bölgedeki bölgesel iş birliği mekanizmalarının bütün bölgeyi temsil eder seviyede ortak eylemde bulunabilme becerisinin önünde engel oluşturduğu şeklinde yorumlanabilir (Bkz. Malamud, 2013; Katıtaş, 2019). Bu çerçevede AB nezdinde Avrupa'nın tek bir blok hâlinde küresel ilişkilerde temsil kabiliyetinin güçlü, buna karşılık Latin Amerika bölgesinin tek bir blok olarak hareket etme yeteneğinin Avrupa'ya kıyasla zayıf olduğu öne sürülebilir (Dominguez, 2015). Diğer yandan AB-Latin Amerika iki bölgeli ilişki sürecinin yapısal bakımdan asimetrik bir niteliğe sahip olduğu ifade edilebilir. Söz konusu

⁴ Bu başlıktaki bilgiler, bazı revizyonlar ve eklemelerle, "Avrupa Birliği Dış İlişkilerinde Bölgeler Arasıcılık: Avrupa Birliği-Latin Amerika Bölgeler Arası İlişkileri" başlıklı çalışmadan özet halinde bu çalışmaya dâhil edilmiştir (Bkz. Yılmaz, 2022a).

asimetrik ilişki biçiminin çeşitli görünümleri bulunmaktadır ve temelinde, AB'nin bölgesel kurumsallaşma ve bütünleşme, ekonomik üretkenlik ve gelişmişlik ve sosyal kalkınma gibi değişkenler açısından Latin Amerika'dan daha ileri bir seviyede olmasının yer aldığı ifade edilebilir. (Dominguez, 2015; Gardini & Ayuso, 2015; Jeger vd., 2022)

Tarihsel açıdan bakıldığında Avrupa ile Latin Amerika arasındaki ilişkiler, 15. yüzyıla dayanan uzun bir geçmişe sahiptir. Bilindiği üzere İspanyolların ve Portekizlilerin 15. yüzyılın sonuna doğru Amerika kıtasına gerçekleştirdiği seyahatlerle Avrupa ile bu kıta arasında temas kurulmuş, ilerleyen dönemde söz konusu kıtanın Avrupalı devletlerce sömürgeleştirilme süreci başlamış ve Avrupa'nın Amerika kıtası üzerindeki nüfuzu artmıştır. Avrupalı devletlerin Latin Amerika üzerindeki ekonomik ve siyasal nüfuzu, I. Dünya Savaşı sonrası dönemde azalmaya başlamıştır (Eylemer, 2015: 302; Gardini, 2021: 29-30; Hardacre, 2009: 111-112).

II. Dünya Savaşı sonrası dönemde Avrupa'nın dünya politikasındaki azalan etkisi ve dekolonizasyon süreci, Latin Amerika'nın Avrupa dış politikası içerisinde ikinci planda kalmasını beraberinde getirmiştir. Savaş sonrasında Avrupalı devletler, enerjilerini yeniden kalkınmaya ayırmış ve uluslararası angajmanlarını azaltmıştır. Dolayısıyla bu devletler, Latin Amerika bölgesiyle yoğun ilişkiler kuracak yeterli ekonomik kapasiteye ve siyasi iradeye sahip olmamıştır (Gardini, 2021: 30). 1970'li yıllarda Avrupa ile Latin Amerika arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine ilişkin bazı adımlar atılmıştır. Bu dönemde AB temsilcileri ile Latin Amerika Büyükelçileri Grubu arasında "Brüksel Diyalogu" şeklinde adlandırılan toplantılar yapılmış, 1971'de uygulanmaya başlayan Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi'nden bazı Latin Amerika devletleri faydalanmış ve AB, Arjantin, Uruguay ve Brezilya devletleriyle ikili ticaret anlaşmaları yapmıştır (Eylemer, 2015: 302-303). Genel kapsamda 1970 ile 1980 arası dönemde AB ile Latin Amerika arasındaki ilişkiler, 1970'lerdeki küresel ekonomik kriz sebebiyle dayanışma ve kalkınma temalı bir işleyiş göstermiştir (Selleslaghs, 2019: 611).

1980'li yılların ortalarına kadar AB-Latin Amerika ilişkileri nispeten düşük yoğunluklu bir seyir izlemiştir. 1980'lerin ortalarından itibaren AB'nin Latin Amerika'ya yönelik ilgisi artmıştır. Bu ilginin artmasında, Latin Amerika'da ekonomik liberalleşme girişimlerinin yapılması, 1986'da İspanya ve Portekiz'in

AB üyesi olması ve AB'nin uluslararası alandaki etkinliğini artırmaya yönelik bir politika izlemesi belirleyici olmuştur. 1980'lerden 2010'lara uzanan dönemde AB, ABD'nin bölgedeki etkinliğini dengelemek maksadıyla Latin Amerika'yla yüksek düzeyli ilişki kurmaya yönelmiştir. AB ile Orta Amerika arasında 1984'te hayata geçirilen "San José Diyalogu" ile 1987'de başlayıp 1990'da kurumsal hâle gelen "AB-Rio Grubu Diyalogu", iki bölgeyi siyasal diyalogun kurulmasında belirleyici gelişmeler olmuştur (Eylemer, 2015: 304). Bu dönemde AB ile Latin Amerika arasındaki diyalog ve iş birliği süreci, ekonomik meselelerin yanı sıra, çevre ve göç gibi diğer alanlardaki iş birliği olanaklarını içerecek şekilde genişletilmiştir. Ayrıca AB, Latin Amerika'daki bölgesel bütünleşme süreçlerini desteklemeye yönelik bir tutum benimsemiştir (Yılmaz, 2022a: 158-159).

AB ile Latin Amerika arasındaki ilişkilerin gelişiminde 1999 yılı kritik bir öneme sahiptir. 1999'da devlet ve hükümet başkanları seviyesinde Rio de Janeiro'da düzenlenen ve Avrupa Komisyonu Başkanının da katıldığı iki bölgeyi zirvede, AB ile LAK arasında stratejik ortaklık ihdas edilmiştir. Bu zirve sonrasında yayımlanan deklarasyonda eşitlik, saygı, ittifak ve iş birliği temelinde söz konusu stratejik ortaklığın, siyasal, ekonomik ve kültürel boyutlar itibarıyla iki bölge arasındaki bağların kuvvetlendirilmesine yönelik olduğu ifade edilmiştir. Bahsi geçen deklarasyonda belirtildiği üzere, AB-LAK stratejik ortaklığı, siyasal boyut bakımından demokrasiye, hukukun üstünlüğüne, insan haklarına ve uluslararası ilişkilerde çok taraflılığa, ekonomik boyut açısından ticaretin ve sermaye hareketliliğinin dengeli bir liberalizasyonuna ve eğitim, bilim ve teknoloji alanında ve beşeri nitelikteki diğer alanlarda iş birliğine dayanmaktadır (EU-LAC Summit, 1999).

2010'lu yıllarda AB ile LAK arasında ilişkilerin derinleştirilmesi ve çeşitlendirilmesine yönelik bir gündem çerçevesinde, AB, geniş ölçekli ve LAK bölgesinin tümünü kapsayan programlar yoluyla bölgedeki sorunların çözüm sürecini kolaylaştırmayı ve bölgesel iş birliğini güçlendirmeyi hedeflemiştir (Yılmaz, 2022a: 160). Ayrıca bu dönemde, iki bölgeyi ilişkilerde LAK'ın temsili açısından kritik bir gelişme gerçekleşmiştir. Rio Grubu ile Latin Amerika ve Karayipler Bütünleşme ve Kalkınma Zirvesinin (*Summit of Latin America and the Caribbean on Integration and Development [Cumbre de América Latina y el Caribe]-CALC*) katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda, Latin Amerika ve Karayip

Devletleri Topluluğunun (*Community of Latin American and Caribbean States [Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños]-CELAC*) ihdas edilmesine karar verilmiştir. Bu toplantıda kabul edilen Cancún Deklarasyonu'nda, CELAC'ın temel hedefinin, LAK bölgesi boyunca siyasal uyumun kuvvetlendirilmesi, uluslararası ilişkilerde bölge devletlerinin çıkarlarının korunması ve demokrasi ile müşterek değerler kapsamında söz konusu bölgenin kimliğinin bütünleştirilmesi olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca CELAC'ın, LAK bölgesinin diğer bölgelerle ve devletlerle ilişkilerinde, bu bölgeyi temsil eden bir muhatap olduğu belirtilmiştir. Bu gelişmenin neticesinde 2011'de kabul edilen Caracas Deklarasyonu'yla birlikte, Rio Grubu ile CALC'ın halefi olan, tüzel kişiliği bulunmayan, esnek bir işleyişe sahip ve kararlarını konsensüsle alan CELAC kurulmuştur. Söz konusu gelişmeyle birlikte Avrupa ile LAK arasındaki iki bölgeli zirve diplomasisi, AB-CELAC Zirveleri kapsamında gerçekleştirmeye başlamıştır (Yılmaz, 2022b).

EUROLAT: AB-LATİN AMERİKA İLİŞKİLERİNİN PARLAMENTER BİLEŞENİ

Önceki kısımda belirtildiği üzere AB ile LAK arasında 1999'da iki bölgeli stratejik ortaklık kurulmuş ve CELAC'ın oluşturulması sonrasında iki bölgeli zirveler, AB-CELAC mekanizması bünyesinde yürütülmeye başlamıştır. AB ve CELAC üyelerinin devlet ve hükümet başkanlarının katıldığı zirvelerle birlikte, bakanlık seviyesindeki toplantılar (prensip olarak dışişleri bakanları), üst seviyede resmi yetkililerin katıldığı toplantılar ve sendikalar, akademisyenler, gençlik grupları ve iş çevreleri gibi çeşitli toplumsal grupların bir araya geldiği tematik forumlar vasıtasıyla AB ile LAK arasındaki iki bölgeli ilişkiler yürütülmektedir. Ayrıca bu ilişkilerin kurumsallığının güçlendirilmesine ve hükümetler arası iş birliği sürecinin sivil toplumla bağlantısının kurulmasına ilişkin olarak, AB-LAK Vakfı (EU-LAC Foundation) kurulmuştur (Yılmaz, 2022b: 88).

Aktarılan bilgilerden de anlaşılacağı üzere AB ile Latin Amerika arasındaki bölgeden bölgeye ilişkiler, çeşitli kanallar vasıtasıyla yürütülmektedir. İki bölgeli ilişki sürecinin gelişiminde etkileşim kanalları artmış ve sürece dâhil olan aktörler çeşitlenmiştir. Bununla birlikte genel çerçevede AB ile Latin Amerika arasındaki ilişkilerin işleyişinde, zirvelerin, bakanlık seviyesindeki toplantıların ve üst seviyedeki resmi yetkililerin katıldığı toplantıların belirleyici olduğu söylenebilir

(Hardacre, 2009: 168). Bu yapı içerisinde bilhassa zirveler, iki bölgesel ilişkilere dinamizm kazandıran ve sivil toplum unsurlarının da ilişkilere katılımını teşvik eden bir işlev görmektedir (Jarrín, 2018). AB-LAK Vakfı da iki bölgesel ilişkilere formel birimlerin yanı sıra sivil aktörlerin dâhil olmasının desteklenmesine ilişkin bir kanal sunmaktadır (Barrera & Bonilla, 2025). Bu kapsamda parlamenterlerin iki bölgesel etkileşim sürecine katılımı, prensip olarak bu sürecin çoğulculuğunun veya demokratik temelini güçlendirilmesi açısından önemli hâle gelmektedir. Esasında AB ile Latin Amerika arasında parlamenterler arası ilişkiler, ilerleyen başlıklarda detaylandırılacağı üzere, nispeten eski bir tarihe sahiptir. Bununla birlikte daimi bir mekanizma ihdas edilerek bu ilişki biçiminin kurumsal bir süreklilik içerisinde yürütülmesi, 2000’li yılların ikinci yarısı itibarıyla gerçekleştirilebilmiştir.

Kuruluşu

Bölgesel bütünleşme projeleriyle de bağlantılı şekilde, Avrupa ve Latin Amerika’nın bölgesel parlamentoların oluşturulmasına yönelik bir parlamenter diplomasi geleneğine sahip olduğu ifade edilebilir (Luciano, 2017: 318). Avrupa ve Latin Amerika’da, bölgesel parlamenter birimlerin II. Dünya Savaşı sonrası dönemde kurulmaya başladığı görülmektedir. 1949’da Avrupa Konseyi bünyesinde bir asamble oluşturulmuş ve 1974’de bu asamblenin ismi, Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesi şeklinde değiştirilmiştir (Šabic, 2008: 260). AB bütünleşmesi süreci içerisinde, temeli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran Paris Antlaşması’na dayanan ve bu bütünleşme sürecinin parlamenter sütununu oluşturan AP, Avrupa’nın yönetim sistemi içerisindeki siyasal kanallardan biri olmuş ve bütünleşme süreci boyunca yetkileri artırılmıştır (Servent, 2018: 7-27). Latin Amerika’da 1964’te kurulan ve 1987’de akdedilen uluslararası antlaşmayla kurumsallaşan Latin Amerika Parlamentosu (Parlatino), Andean Topluluğunun organlarından birini oluşturan ve 1979’da kurucu anlaşması imzalanan Andean Parlamentosu (Parlandino), 1991’de ihdas edilen ve Orta Amerika Bütünleşme Sisteminin bir organı olan Orta Amerika Parlamentosu (Parlacen) ve temeli 1991’de oluşturulan Güney Amerika Ortak Pazarı (Mercosur) kurucu antlaşmasında düzenlenen Ortak Parlamento Komisyonu organına dayanan, 2005’te kurucu anlaşması akdedilen ve 2007’de operasyonel hâle gelen Mercosur Parlamentosu (Parlasur) gibi bölgesel UPK’ler ihdas edilmiştir (Malamud & de Sousa, 2007).

Avrupa ile Latin Amerika arasında iki bölgeli parlamenter diyalog süreci, 1970'lerde başlamıştır. 1974 yılında, AP ile Parlatino temsilcilerinin katılımıyla ilk parlamenterler arası konferans gerçekleşmiş ve 1974'ten 2006'ya uzanan dönemde toplam on yedi parlamenterler arası konferans düzenlenmiştir. Bu dönemdeki parlamenterler arası bu ilişki biçimi her ne kadar asgari seviyede kurumsallaşmış olsa da iki bölge arasındaki parlamenter diyalogun sürdürülmesini ve ilerletilmesini sağlamıştır (Luciano, 2017: 322). Diğer yanda söz konusu konferanslar, ortak sorunların tartışılması ve siyasal diyalogun geliştirilmesi açısından iki bölgedeki parlamenterlerin bir araya gelebilmesi için bir kanal sunmuştur (Costa & Dri, 2014: 141).

2001'de AP, AB ile Latin Amerika arasında 1974'te başlayan iki bölgeli parlamentolar arası diyalog sürecinin kurumsal niteliğinin güçlendirilmesine ve mevcut parlamentolar arası konferansların yerini almasına ilişkin bir karar tesis etmiş ve bir transatlantik asamble kurulması önerisinde bulunmuştur. Fakat AP'nin bu önerisi, 2002 AB-LAK Zirvesinde gündeme alınmamıştır. 2004, 2005 ve 2006 yıllarında düzenlenen iki bölgeli parlamentolar arası konferanslarda, AP'nin önerisi tartışılmış ve 2006'da iki bölgeli bir asamble kurulması önerisi AP tarafından tekrar gündeme getirilmiştir. Bu gelişmeler ertesinde 2006'da düzenlenen AB-LAK Zirvesinde katılımcılar, iki bölge arasındaki parlamentolar arası ilişkilerin yürütülmesine yönelik bir asamble oluşturulması hususunda uzlaşmıştır. Bahsi geçen zirvede kabul edilen deklarasyon, EuroLat'ın temelini teşkil etmiş ve AP, Parlatino, Parlandino ve Parlacen temsilcilerinden oluşan bir teknik grup oluşturulmuştur (EuroLat, T.Y.-b).

AP, Parlatino, Parlandino ve Parlacen temsilcilerinden oluşan söz konusu teknik grup, AB ile Latin Amerika arasında iki bölgeli bir asamble oluşturulması uzlaşısına yönelik olarak, Geçici İç Tüzük (Rules of Procedures) de içeren bir Kurucu Senet (Constituent Act) hazırlamış ve bu metin, 8-9 Kasım 2006'da Brüksel'de düzenlenen EuroLat açılış oturumunda resmen kabul edilmiştir. Kurucu Senet'te katılımın gönüllülük ilkesine dayalı olduğu belirtilmiş ve EuroLat'ın, AB ile LAK arasındaki iki bölgeli stratejik ortaklığı desteklemeye, geliştirmeye ve ilerletmeye yönelik bir amaca sahip olduğu ve bu ortaklığı vatandaşların çıkarlarına ve beklentilerine daha yakın hâle getirmeyi hedeflediği vurgulanmıştır. Bu kapsamda söz konusu parlamenter kurum, "demokrasi, dış politika, yönetim,

bütünleşme, barış ve insan hakları”, “ekonomik, finansal ve ticari ilişkiler” ve “sosyal meseleler, beşeri etkileşimler (human exchanges), çevre, eğitim ve kültür” olmak üzere üç ana faaliyet alanına sahiptir (EuroLat, 2006a). Bahsi geçen açılış oturumunda kabul edilen Brüksel Deklarasyonu’nda, genel hatlarıyla belirtmek gerekirse, EuroLat’ın demokratik yönetişimin tesis edilmesine ve siyasal partilerin güçlendirilmesine, insan haklarının korunmasına yönelik etkin ulusal politikaların ve mekanizmaların oluşturulmasına, uluslararası alanda çok taraflılığın ve AB ile Latin Amerika’nın rolünün desteklenmesine katkı sağlayacağı belirtilmiş ve uyuşturucu kaçakçılığı, organize suç ve terörle mücadelede ortak sorumluluk ilkesine bağlı olacağı ve daha az dışlayıcı ve daha adil toplumların oluşturulması için çalışacağı ifade edilmiştir (EuroLat, 2006b).

Yapısı ve İşleyişi

EuroLat, bir tarafta AP diğer tarafta Parlatino, Parlandino, Parlacen, Parlasur ve Meksika-AB Ortak Komitesi ve Şili-AB Ortak Komitesi olmak üzere, her iki taraftan eşit sayıda üyeden (parlamentlerden) oluşan bir asambledir. Bu asamble, yetmiş beşi AP, diğer yetmiş beşi ise Latin Amerika’dan olmak üzere toplam yüz elli üyelidir. Üyeler, AP ve Latin Amerika taraflarının çeşitli siyasi gruplarının ve delegasyonlarının mümkün olduğunca temsilinin sağlanmasına ilişkin olarak, her bir parlamentonun saptayacağı usullere uygun olarak belirlenmektedir (EuroLat, 2018: Madde 2; Müller, 2019: 327). Genel Kurul toplantıları, Eş Başkanlar tarafından ve prensip olarak yılda bir kez, dönüşümlü olarak Latin Amerika devletlerinin birinde ve AP’de veya AB üyesi devletlerin birinde, söz konusu üye devletin daveti üzerine ve AP’nin yetkili makamlarının mutabakatıyla düzenlenmektedir (EuroLat, 2018: Madde 7).

EuroLat, AB ile LAK arasındaki iki bölgesel stratejik ortaklığı ilgilendiren tüm konularla ilgili olarak tartışmanın, istişarenin, denetimin ve takibin yapıldığı bir forumdur. Bu kapsamda söz konusu parlament asamble, diğer hususlarla birlikte, AB-CELAC Zirvesine ve iki bölgesel stratejik ortaklığın geliştirilmesine ilişkin diğer kurumlara, organlara, gruplara ve bakanlar konferansına⁵ yönelik kararlar alma ve tavsiyelerde bulunma yetkisine sahiptir. Ayrıca EuroLat, AB-CELAC Zirvesinin ve bakanlar konferansının talebi üzerine, AB-LAK iki bölgesel stratejik

⁵ AB-CELAC Dışişleri Bakanları Toplantısı.

ortaklığının faaliyet alanlarıyla ilgili belirli önlemlerin alınmasına dair raporlar ve öneriler hazırlamakla görevlendirilmiştir (EuroLat, 2018: Madde 3).

Genel Kurul toplantılarında toplantı yeter sayısı, her iki bölgeden yirmi beşer üyenin katılımı kaydıyla, toplam elli üyenin hazır bulunmasıyla sağlanmaktadır (EuroLat, 2018: Madde 10). Oy kullanma hakkına sahip her bir üyenin tek, kişisel ve devredilemez oy hakkı bulunmaktadır. Genel Kurul bünyesinde prensip olarak bir karar, oy çokluğuyla alınmaktadır. Bir oylamanın başlamasından önce, şayet AP'den en az iki siyasi gruba mensup en az on beş üye veya Latin Amerika temsilcilerinin iki delegasyonu tarafından ayrı ayrı parlamentolarda oylama yapılması talebinde bulunulmuş olması hâlinde, Latin Amerika ve AP temsilcilerinin ayrı ayrı ancak eş zamanlı şekilde oy kullanacağı bir oylama usulü izlenmektedir. Böyle bir durumda söz konusu karar hem Latin Amerika hem de AP'nin temsilcilerinin kullandığı oyların çoğunluğuna ulaşması hâlinde kabul edilmiş sayılmaktadır (EuroLat, 2018: Madde 15).

EuroLat'a, biri Avrupalı, diğer Latin Amerikalı olmak üzere iki Eş Başkan başkanlık etmektedir. Eş Başkanlar, Genel Kurul tarafından seçilmektedir. Genel Kurul, kendi üyeleri arasından, eşit statüde iki Eş Başkan ve katılımcı tarafların eşit sayıda temsil edildiği toplam on dört Eş Başkan Yardımcısından oluşan bir Yürütme Bürosu (Executive Bureau) seçmektedir. Yürütme Bürosu, ana hatlarıyla belirtmek gerekirse, EuroLat'ın çalışmalarının koordinasyonu ve takip edilmesi ve AB ile Latin Amerika arasındaki iki bölge etkileşim süreci içerisinde oluşturulmuş olan kurumlar arasında ilişkilerin ihdasının sağlanmasıyla görevli bir birimdir (EuroLat, 2018: Madde 4).

EuroLat bünyesinde gerçekleştirilen çalışmalar ve Genel Kurulca tesis edilen kararlar, ağırlıklı olarak dört daimi komitenin, çalışma gruplarının ve araştırma misyonlarının (fact-finding missions) faaliyetlerine dayanmaktadır. Daimi komiteler, senede bir veya iki kere bir araya gelmektedir ve kendi çalışma alanlarıyla ilgili faaliyetlerde bulunmaktadır. EuroLat dâhilinde “siyasal meseleler, güvenlik ve insan hakları”, “ekonomik, finansal ve ticari meseleler”, “sosyal meseleler, gençlik ve çocuklar, beşeri etkileşimler, eğitim ve kültür” ve “sürdürülebilir kalkınma, çevre, enerji politikası, araştırma, inovasyon ve teknoloji” olmak üzere dört komite bulunmaktadır (EuroLat, T.Y.-c; Müller, 2019: 326-328). Çalışma grupları ve araştırma misyonları ise Yürütme Bürosu veya daimi

komitelerin önerisi üzerine, Yürütme Bürosu tarafından oluşturulmaktadır. Yürütme Bürosu, AB-LAK iki bölgeli stratejik ortaklığı kapsamındaki belirli bir konuyla ilgili olarak çalışma gruplarının ihdasına ve Latin Amerika veya AB üyesi devletlere veya uluslararası kuruluşlara gönderilmek üzere araştırma misyonları oluşturulmasına karar verebilmektedir. Bu çalışma grupları veya misyonlarına Yürütme Bürosu tarafından Genel Kurula sunulmak üzere raporlar ve karar veya tavsiye önerileri hazırlama talimatı verilebilmektedir (EuroLat, 2018: Madde 25). Son olarak EuroLat bünyesinde, AB ve Latin Amerika'nın temsilcilerinden oluşan ve EuroLat birimlerinin çalışmalarının hazırlanması, yürütülmesi ve izlenmesi bakımından destek vermekle görevlendirilmiş olan bir Sekreteryaya bulunmaktadır (Müller, 2019: 328).

Gündemi

AB-LAK iki bölgeli stratejik ortaklığının parlamenter boyutunu oluşturan EuroLat, Kurucu Senet ve İç Tüzük'te yer alan hedefler kapsamında faaliyetlerde bulunmaktadır. Söz konusu parlamenter kurum, İç Tüzük'te belirtilen araçlar vasıtasıyla işlevlerini yerini getirmekte ve AB-LAK iki bölgeli stratejik ortaklığının ilerletilmesini sağlamaya çalışmaktadır. Bu hususta EuroLat İç Tüzüğü'nde düzenlenen kararlar ve tavsiyeler, mesajlar ve bildirimler/deklarasyonlar,⁶ katılımcı taraflar açısından ortak gündemlerin oluşturulmasında ve bu tarafların stratejik ortaklık kapsamında belirli meselelere veya gelişmelere ilişkin olarak ortak pozisyonunun belirlenmesinde başvurulan temel araçlardır.

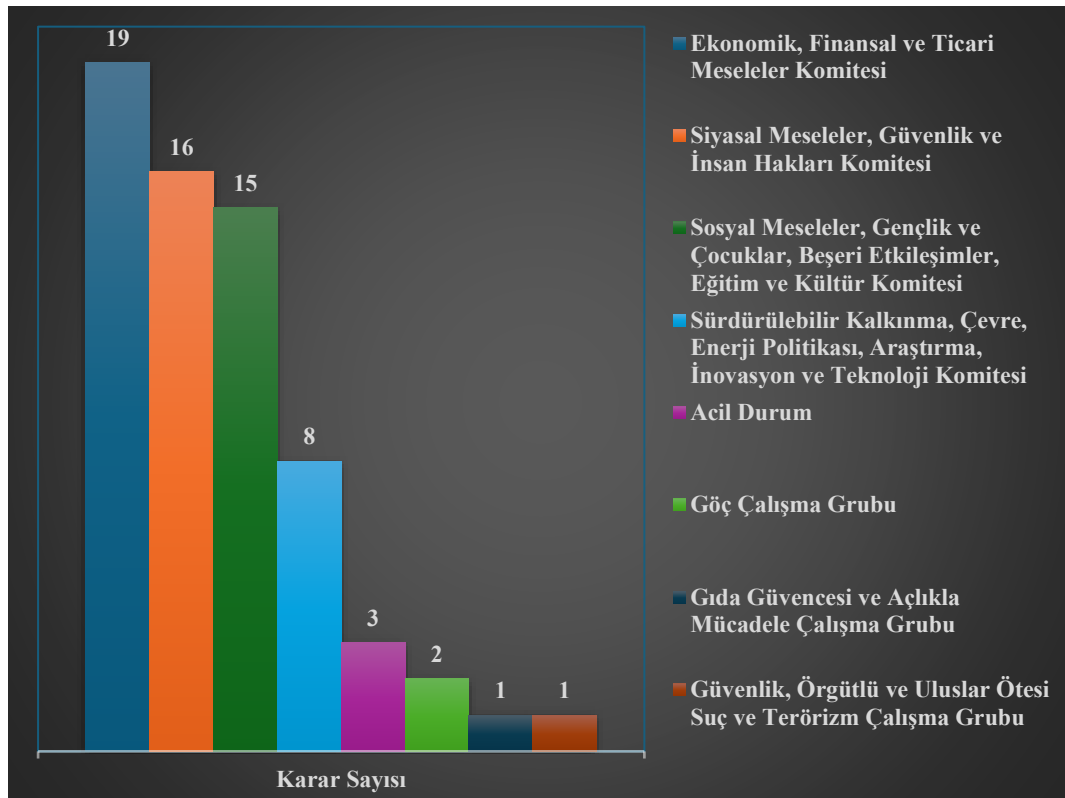
Kararlar ve Tavsiyeler

Genel Kurul, EuroLat'ın kurumsal hiyerarşisi içerisindeki en yüksek birimdir ve bu birim tarafından oy çokluğuyla kabul edilen kararlar, iki bölgeli ortak gündemlerin belirlenmesi ve EuroLat'ın kurucu metinlerinde yer alan hedeflerin yerine getirilmesi açısından kritik araçlardır (Müller, 2019: 329). Daimi komitelerce hazırlanan raporların konusu ve istisnai olmakla birlikte daimi komitelerce veya Yürütme Bürosu tarafından sunulan acil durumlar, her bir Genel Kurul oturumunun taslak gündemini oluşturabilmektedir (EuroLat, 2018: Madde 8). Söz konusu kurul,

⁶ İlgili başlıkta detaylandırılacağı üzere EuroLat İç Tüzüğü'nün 18'inci maddesi, Eş Başkanların kimi hâllerde bildirimler (statement) yayımlayabileceğini düzenlemektedir. Bu metinler, aynı maddeye istinaden deklarasyon ismi altında da yayımlanabilmektedir. Bu bakımdan çalışmada bildirimler ve deklarasyonlar bir arada değerlendirilmiştir.

iki bölgeyi ortaklık kapsamında yer alan meselelerle ilgili olarak, AB-CELAC Zirvesine ve diğer ortaklık kurumlarına, birimlerine, gruplarına ve bakanlar konferansına yönelik kararlar alabilmekte ve tavsiyelerde bulunabilmektedir. Genel Kurul, daimi komitelerce sunulan raporlara istinaden karar alabileceği gibi acil hâllerde de karar tesis edilebilmektedir (EuroLat, 2018: Madde 16). Genel Kurulca alınan kararların taraflar için yasal bağlayıcılığı bulunmamaktadır (Müller, 2019: 330). Grafik 1'de EuroLat Genel Kurulunun, daimi komitelerden ve çalışma gruplarından gelen raporlara göre ve acil durum koduyla tesis ettiği kararların (kararlar ve tavsiyeler) dağılımı gösterilmektedir.

Grafik 1. EuroLat Genel Kurulunun Tesis Ettiği Kararların (Kararlar ve Tavsiyeler) Dağılımı

2006 Açılış Oturumundan sonra EuroLat bünyesinde Brüksel'de birinci olağan Genel Kurul toplantısının yapıldığı 18-20 Aralık 2007'den Lima'da düzenlenen son Genel Kurul toplantısının yapıldığı 1-3 Haziran 2025'e uzanan süreçte, toplam atmış beş karar (karar ve tavsiye) alınmıştır (EuroLat, T.Y.-d). Bunların dağılımına bakıldığında en fazla kararın ekonomik, finansal ve ticari meselelerle ilgili olduğu görülmektedir. Bu alanda faaliyet gösteren daimi komitenin sunduğu raporlara istinaden Genel Kurul, ana hatlarıyla dijital ekonomi, ticaret müzakerelerinin ve

anlaşmalarının parlamenterler tarafından izlenmesi, yasa dışı balıkçılık, küreselleşme, gıda güvencesi, ticaret ve iklim değişikliği, Dünya Ticaret Örgütünün reformu, Latin Amerika ve Avrupa arasındaki ticari ilişkiler ve AB-Latin Amerika stratejik ortaklığı kapsamında Çin Halk Cumhuriyeti'yle finansal ve ekonomik ilişkiler gibi konularla ilintili kararlar alınmıştır.

Siyasal Meseleler, Güvenlik ve İnsan Hakları Komitesinin hazırladığı raporlar kapsamında Genel Kurulca tesis edilen on altı karar, genel çerçevede ceza hukuku, hava güvenliği, vatandaşların katılımı ve demokrasi, uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suç, şeffaflık ve yolsuzluk, enerji ve COVID-19 gibi sorunlara karşı uluslararası iş birliği ve çok taraflılık gibi konularla alakalıdır. Söz konusu kurul, Sosyal Meseleler, Gençlik ve Çocuklar, Beşeri Etkileşimler, Eğitim ve Kültür Komitesince sunulan raporlara istinaden, ana hatlarıyla sağlık, sürdürülebilir kalkınma, yoksulluk, doğal felaketler, iklim değişikliği ve eşitsizlik gibi meselelerle ilintili kararlar almıştır. Diğer bir komite olan Sürdürülebilir Kalkınma, Çevre, Enerji Politikası, Araştırma, İnovasyon ve Teknoloji Komitesinin Genel Kurula arz ettiği raporlar dâhilinde, ağırlıklı olarak suya erişim, döngüsel ekonomi, sürdürülebilir kalkınma, araştırma ve teritoryal uyum gibi konularla ilgili kararlar, bahsi geçen kurul tarafından tesis edilmiştir.

Daimi komitelerce Genel Kurula sunulan raporlar çerçevesinde alınan kararlara ilaveten çalışma gruplarının hazırladığı raporlara istinaden bu kurul tarafından dört karar tesis edilmiştir. Ayrıca söz konusu kurul, COVID 19'un kadınlar üzerindeki etkisi, Avrupa ve Latin Amerika'nın 2015 Paris Zirvesinde iklim değişikliğine ilişkin meselelere yönelik pozisyonu, Avrupa ve Latin Amerika'da kadın cinayetleri ve 2008-2009 finansal krizi konularıyla ilgili olarak acil durum koduyla kararlar almıştır.

Mesajlar ve Bildiriler/Deklarasyonlar

Genel Kurul toplantılarında alınan kararlara ilaveten, EuroLat bünyesinde kabul edilen mesajlar ve bildirimler/deklarasyonlar da söz konusu parlamenter kuruma yüklenen işlevlerin yerine getirilmesinde başvurulan diğer araçları oluşturmaktadır. Bunlar içerisinde mesajların hazırlanması ve kabul edilmesiyle, EuroLat Eş Başkanları ve Yürütme Bürosu görevlendirilmiştir. EuroLat Eş Başkanları, Genel Kurulca kabul edilen kararlara ve tavsiyelere dayalı şekilde, AB ile Latin Amerika

arasındaki zirve toplantılarına sunulmak üzere, Yürütme Bürosuna bir mesaj taslağı sunmaktadır. Bu taslaklar, gerekli olması hâlinde, Yürütme Bürosunun iki tarafının her birinin çoğunluk görüşünü ifade eden pozisyonlara dayalı olarak da sunulabilmektedir. Söz konusu taslaklar, Yürütme Bürosu tarafından tartışılıp kabul edildikten sonra, zirve toplantılarına iletilmektedir (EuroLat, 2018: Madde 17).

2008, 2009, 2010, 2013, 2015, 2023 ve 2025 yıllarında, bu yıllarda gerçekleşen AB-LAK/CELAC Zirvelerine gönderilen mesajlarda, ana hatlarıyla iki bölgesel stratejik ortaklığın ilkeleri ve öncelikleri ile kurumsal durumunun iyileştirilmesi, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesi, iklim değişikliği, çevre ve enerji konularında iş birliği yapılması, göç konusunda iş birliğinin yoğunlaştırılması, küreselleşme ve finansal krizlerle ilgili olarak koordineli eylemin gerçekleştirilmesi ve kural merkezli çok taraflılığın desteklenmesi ve çok taraflı uluslararası kurumların işlerliğinin tesis edilmesi ve güçlendirilmesi gibi hususlar üzerinde durulmuş ve demokrasinin iyileştirilmesi, insan haklarının geliştirilmesi ve yolsuzlukla mücadele edilmesi gibi konular ile güncel gelişmeler bağlamında iki bölgeyi ilgilendiren diğer meselelere değinilmiştir (EuroLat, T.Y.-a).

Eş Başkanlar, mümkünse Yürütme Bürosu üyeleriyle istişarede bulunduktan sonra, iki bölgesel stratejik ortaklığı ilgilendiren herhangi bir konuda ve doğal afet, kriz başlangıcı veya çatışmanın ortaya çıkması durumunda, ilgili taraflar arasında sükûnet ve siyasi müzakere çağrısı yapılması veya etkilenen kişilerle ve devletlerle dayanışma içinde olunması amacıyla acil kurumsal bir çağrı yapmanın uygun veya gerekli olduğunun düşünüldüğü hâllerde, bildirimler yayımlayabilmektedir. Söz konusu bildirimler, Genel Kurulca kabul edilen kararlara ve tavsiyelere uygun olmalı ve yayımlandıktan sonra Eş Başkanlar, Yürütme Bürosunu ve mümkün olan en kısa sürede Genel Kurulun tüm üyelerini bilgilendirmelidir (EuroLat, 2018: Madde 18).

EuroLat bünyesinde Eş Başkanlarca kabul edilen bildirimler/deklarasyonlar, iki bölgesel stratejik ortaklığı ilgilendiren siyasal, ekonomik, sosyal, çevresel ve benzeri konularla ilgili olarak, söz konusu parlamenter kurumun ortak pozisyonu hususunda bilgilendirme mahiyeti içeren metinler şeklinde değerlendirilebilir. Bu metinlerde, ele alınan konu veya meseleye bağlı olarak, demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları, iklim değişikliği ve çevrenin korunması, ticaret ve göç gibi hususlara değinilmekte ve güncel gelişmeler ele alınmaktadır (EuroLat, T.Y.-

a). Örneğin 7 Şubat 2017’de kabul edilen deklarasyonda, Trump idaresinin yabancı düşmanı ve ayrımcı politikaları eleştirilirken (EuroLat, 2017a) 30 Kasım 2022’de yayımlanan deklarasyonda, Rusya Federasyonu’nun Ukrayna’ya gerçekleştirmiş olduğu askeri operasyona derhal son vermesi ve Ukrayna’nın toprak bütünlüğünün korunması gerektiği belirtilmiştir (EuroLat, 2022). 5 Kasım 2020 tarihli deklarasyonda COVID-19’un toplumlar üzerindeki ekonomik, sosyal ve psikolojik olumsuzluklarıyla mücadelede koordineli ve ortak eylemin gerekliliği üzerinde durulmuş ve demokrasinin, kurumların, hukukun üstünlüğünün ve insan haklarının güçlendirilmesinin salgın sonrası toparlanma için kilit konular arasında yer aldığı ifade edilmiştir (EuroLat, 2020). 17 Mayıs 2011’de yayımlanan bildiride ise sera gazı emisyonlarının azaltılmasına yönelik olarak Avrupa ve Latin Amerika devletlerinin iki bölgesel stratejik ortaklık kapsamında ortak standartlar ve izleme mekanizmalarıyla ilgili konulara yönelik teknik iş birliğine daha fazla odaklanması gerektiği ve böylece 2011 Kasım ve Aralık aylarında yapılması planlanan Durban Zirvesinde belirlenecek hedeflere ulaşılmasına destek verilebileceği ifade edilmiştir (EuroLat, 2011).

DEĞERLENDİRME

Çalışmanın buraya kadar gelinen kısmında, kavramsal çerçeve ortaya konulmuş, AB ve Latin Amerika arasındaki bölgeden bölgeye ilişkilerin tarihsel gelişimi ana hatlarıyla belirtilmiş ve kuruluş süreci, yapısı ve işleyişi ve kabul edilen kararlar, tavsiyeler, mesajlar ve bildirimler/deklarasyonlar dâhilinde EuroLat’ın gündemi üzerinde durulmuştur. EuroLat, Avrupa ve Latin Amerika arasında 1970’lerde başlayan parlamenterler arası ilişkilerin ve uluslararası ilişkilerin ve bölgesel iş birliği süreçlerinin artan şekilde parlamenterleşmesinin sonuçlarından biri olarak ortaya çıkmış olan (Stavridis & Ajenjo, 2010: 17), bölgesel temsile dayanan ve iki bölge arasında düzenli etkileşim kanalı sunan bir bölgeler arası parlamenter kurumdur. Söz konusu kurum, AB-Latin Amerika ilişkilerine parlamenter boyut kazandırılması ve ayrıca sivil toplum unsurlarının katılımının sağlanmasına yönelik bir platform oluşturulması bakımından bu ilişkilerin meşruiyetinin desteklenmesinde önemli bir mekanizmadır (Müller, 2019: 338). Bir başka deyişle EuroLat, iki bölgesel ilişkilerin daha çoğulcu hâle gelmesi ve farklı siyasal grupların temsil edilmesi açısından fırsatlar sunmaktadır. Diğer yandan bahse konu olan kurum, iki bölgeyi ve uluslararası ilişkileri ilgilendiren konulara yönelik olarak

parlamenteler arasında müzakerelerin yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Çalışma kapsamında, AB-Latin Amerika iki bölgesel ilişkilerinin gelişimini ve ana unsurlarını da dikkate alarak, EuroLat'ın bu ilişkilerin işleyişi içerisindeki konumuna dair bazı değerlendirmelerde bulunulabilir.

EuroLat, AB ile Latin Amerika arasındaki etkileşimlerin gerçekleştirilmesine yönelik kanalların çoğalması ve iki bölgesel ilişki sürecinin düzenli kurumsal kanallar vasıtasıyla devamlılığının desteklenmesine ilişkin bir platform şeklinde değerlendirilebilir. Bu durum, bilhassa iki bölge arasında siyasi meselelere dair ayrışmaların ortaya çıktığı ve zirve diplomasisi gibi AB-LAK ilişkilerinin veya stratejik ortaklığının derinleşmesinde belirleyici olan kanalların işlemediği hâllerde, iki bölgesel etkileşim sürecinin devamlılığının tesis edilmesi bakımından EuroLat'ı kritik bir mekanizma hâline getirmektedir. Örnek vermek gerekirse 2015'teki II. AB-CELAC Zirvesinden sonra olağan olarak 2017'de yapılması gereken lâkin Venezuela'daki siyasi kriz ve bu krize karşı AB ve LAK taraflarının yaklaşımlarının farklı olması sebebiyle ertelenen ve ancak 2023'te düzenlenebilen III. AB-CELAC Zirvesine giden süreçte EuroLat, işleyen iki bölgesel etkileşim kanallarından biri olmuştur. Esasında söz konusu kriz, EuroLat içerisinde de ayrışmaların meydana gelmesini beraberinde getirmiş ve Latin Amerika tarafı, söz konusu krize karşı daha korumacı bir tavır alırken Avrupa tarafı, kınayıcı bir tutum benimsemiştir. 2015'te EuroLat Eş Başkanları, Venezuela kriziyle ilgili ortak bir pozisyon belirleyememiş ve taraflar, bu yıl düzenlenen AB-CELAC Zirvesine ayrı ayrı mesajlar göndermiştir (Luciano, 2017; 2022). Bununla birlikte ilerleyen dönemde EuroLat'ın tarafları arasında bir yakınlaşma olmuştur. 2017'de Eş Başkanlar tarafından yayımlanan ortak deklarasyonda (EuroLat, 2017b), hukukun üstünlüğünün sağlanması ve tüm vatandaşların barış içerisinde özgürce bir arada yaşama hakkının güvence altına alınması için Venezuela hükümetine çağrıda bulunulmuştur. Fakat bu ortak deklarasyonda Venezuela krizi nedeniyle ertelenen zirve toplantısının 2018'in ilk yarısında yapılması çağrısı beklenen neticeyi de vermemiştir. Ancak Venezuela krizi nedeniyle AB ile Latin Amerika arasındaki zirve diplomasisi sürecinin duraklaması, iki bölgesel parlamenter diplomasinin işleyişini sekteye uğratmamış ve Genel Kurul toplantıları düzenlenmeye devam etmiştir. Dolayısıyla EuroLat'ın, 2017 Eş Başkanlar Deklarasyonu'nda da belirtildiği üzere, gerilim ve kriz zamanlarda gerekli olan siyasi diyalogun

sürdürülebilmesi için açık tartışmaların yapılabileceği bir platform işlevi gördüğü söylenebilir.

Bölgeler arası bir parlamenter kurum olarak EuroLat'ın, Avrupa ve Latin Amerika'yı ilgilendiren konulara dair bilgi teatisinin yapılabilmesine ve katılımcı parlamenterler arasında diyalog yoluyla iki bölgeyi stratejik ortaklık dâhilindeki meselelerle ilgili ortak tutumlara ulaşılabilmesine ilişkin bir platform sunduğu ifade edilebilir. Açıktır ki EuroLat bünyesinde kabul edilen kararların, yayımlanan bildirimlerin/deklarasyonların ve AB-LAK stratejik ortaklık birimlerine gönderilen mesajların, iki bölgeyi gündemlere yönelik ortak bakış açılarının şekillenmesi veya yürütme aktörlerinin etkin olduğu AB-LAK ilişkilerinin yönlendirilmesi üzerindeki belirleyiciliğinin özellikli vaka incelemeleri çerçevesinde tetkik edilmesi, bu hususta somut verilere dayanan sonuçlara ulaşılması için gereklidir.⁷ Söz konusu kurum dâhilinde tesis edilen kararlar tavsiye niteliğindedir ve parlamenterler, iki bölgeyi veya uluslararası ilişkileri ilgilendiren konuları EuroLat içerisinde müzakere etmektedir. Başka bir deyişle bölgeler arası bir parlamenter kurum olan EuroLat'ın danışma/müzakere niteliği belirgindir ve iki bölgeden parlamenterler, düzenli etkileşimler yoluyla diyalog kurmaktadır. Bu bağlamda bahsi geçen parlamenter kurumun AB ve Latin Amerika arasındaki iş birliği süreci üzerindeki potansiyel etkisinin, bu iş birliği sürecinin veya bu iş birliğinin sonuçlarının doğrudan belirlenmesinden ziyade, iki bölgeyi ilgilendiren gündem maddelerine ilişkin yakınlaşmanın tesis edilmesiyle alakalı olduğu söylenebilir (Müller vd., 2017: 58-59).

Daha önce de belirtildiği üzere AB ve Latin Amerika arasındaki iki bölgeyi ilişkiler, yapısal özellikler itibarıyla asimetrik bir nitelik göstermektedir ve iki bölgenin bütünleşme ve buna bağlı olarak kurumsallaşma seviyesindeki farklılıklar, bu

⁷ Luciano (2017), 2013 ve 2015 yıllarında düzenlenen AB-CELAC Zirveleri sonrasında yayımlanan belgeler ile bu zirvelere EuroLat tarafından gönderilen mesajlarda üzerinde durulan konuları incelediği çalışmada, AB-CELAC Zirvesi ile EuroLat'ın gündemi arasında benzerliklerin ve farklılıkların olduğunu belirtmektedir. İlgili yazar, bu iki platformun gündemleri arasında bir yakınlaşmanın bulunduğunu ve EuroLat'ın AB ve CELAC üyesi devletlerin hükümetlerine ilettiği mesajların içeriği dikkate alındığında, iki bölgedeki yürütme aktörlerince gerçekleştirilen diplomatik etkileşimler ile parlamenterler arası etkileşimler arasında tamamlayıcılık olduğunu ifade etmektedir. Ancak yazara göre bu durum, AB ve CELAC üyesi devletlerin hükümetleri parlamenterler arası diyalog kurulmasında EuroLat'ın rolünü kabul etmekle birlikte, EuroLat'ın AB-CELAC diplomatik gündemini önemli ölçüde etkilediği anlamına gelmemektedir zira EuroLat, küresel ve bölgesel meselelerin ele alınmasında siyasi görüşlerin ve fikirlerin çoğulculuğunu temin etmeyi hedefleyen bir platformdur lakin AB-CELAC ilişkisi içerisinde yürütme merkezli diplomatik ilişkiler, konsensüs oluşturmaya yöneliktir.

asimetrinin nedenleri kapsamında yer almaktadır. Bu durum, AB ile Latin Amerika arasındaki iki bölgeli parlamenter ilişki süreciyle ilgili olarak da ileri sürülebilir. Esasında EuroLat'ın yapısı ve işleyişi dikkate alındığında, AB ve Latin Amerika taraflarının eşit aktörler olarak EuroLat kapsamındaki iş birliği süreçlerine dâhil olduğu söylenebilir. Öyle ki Genel Kurul, Eş Başkanlık ve Yürütme Bürosu gibi EuroLat birimlerinin kompozisyonu, AB ve Latin Amerika taraflarının eşit temsiline dayanmaktadır. Bununla birlikte AB ve Latin Amerika arasındaki ilişkilerin asimetrik niteliğinin EuroLat'ın işleyişi açısından da yansımalarının olduğu ifade edilebilir. Bu hususta ele alınacak olan faktörlerin EuroLat içerisindeki iş birliği süreçlerine etkisine yönelik özellikli vaka incelemelerinin yapılması gerekmektedir. AB ve Latin Amerika taraflarının temsil edildiği bahsi geçen parlamenter kurum bünyesindeki iş birliği süreçlerinin asimetrik bir nitelik göstermesiyle ilgili olarak birbirleriyle bağlantılı üç faktörden bahsedilebilir.

Bunlardan ilki, bölgesel parlamentoların yetki kapasiteleri ve parlamenterlerin birincil kurumsal bağlantılarıdır. AP üyeleri, 1979'dan itibaren doğrudan AB üyesi devletlerin vatandaşları tarafından seçilmektedir ve AP, bölgesel bütünleşme sürecini etkileyebilecek önemli yetkilerle donatılmıştır. Buna karşılık EuroLat içerisinde Latin Amerika tarafını temsil eden bölgesel parlamenter kurumların yetkileri, Parlacen hariç, müzakereyle sınırlıdır ve bu kurumların bölgesel bütünleşme üzerindeki etkisi kısıtlıdır. Ayrıca Latin Amerika'daki bölgesel parlamentoların birçok üyesi, ulusal parlamentolardan atanan parlamenterlerden oluşmaktadır. Bu durum, Latin Amerika tarafının EuroLat bünyesindeki iş birliği süreçlerine etkin katılımı açısından iki olumsuzluğun ortaya çıkma olasılığını beraberinde getirmektedir. İlk olarak Latin Amerikalı üyelerin zamanlarının büyük bir kısmını ulusal parlamentolardaki işlere ayırma ihtimali, bunların EuroLat toplantıları dışında kurumsal bir ortamda sosyalleşme ve ortak bölgesel pozisyonları tartışma fırsatını azaltabilir ve bu bakımdan Latin Amerika tarafının EuroLat içerisinde bütünlüklü bir duruş sergileme yeteneği üzerinde kısıtlayıcı bir etki ortaya çıkarabilir. İkinci olarak Latin Amerika'da devlet başkanlarının ve dışişleri bakanlıklarının dış politikanın idaresindeki özerk konumu, EuroLat bünyesindeki Latin Amerikalı üyelerin dış politikanın belirlenmesi hususundaki etkisine ve dolayısıyla EuroLat içerisindeki özerkliğine zarar verebilir (Müller, 2019: 335-336; Müller vd., 2017: 58-59).

İkinci faktör, AP ve Latin Amerika parlamentolarının harekete geçirebilecekleri kaynaklarla ilintilidir. Bu parlamentoların maddi kaynak ve personel sayısı açısından birbirlerinden farklı imkânlarının bulunması, EuroLat'ın işleyişinde ve toplantılarının düzenlenmesinde AB tarafının daha etkin olmasını beraberinde getirmektedir. AP'nin daha fazla mali ve personel kaynağının bulunması, EuroLat Genel Kurul ve komite toplantılarının organizasyonunun büyük ölçüde AP'nin liderliğinde veya yönlendiriciliğinde gerçekleşmesi durumunu ortaya çıkarmaktadır (Luciano, 2022: 157). Katılımcı tarafların etkinlik seviyesi, diğer başka kademelerde de gözlemlenebilmektedir. Örneğin AP Sekreteryası, EuroLat'ın gündeminin biçimlendirilmesi ve bunun yayılmasının sağlanmasına ilaveten, söz konusu bölgeler arası parlamenter kurumun web sitesinin yönetiminden de sorumludur (Luciano, 2017: 324).

Üçüncü faktör, iki bölgedeki kurumsal düzenlemeler ve rejim türleriyle alakalıdır. Avrupa tarafını temsil eden AP, yasama niteliğinde olmayan kararlarla AB'nin dış politikasının belirlenmesinde etkiye sahip olabilmektedir. Ayrıca AB'nin üçüncü aktörlerle yapacağı ortaklık ve ticaret anlaşmalarının AP tarafından onaylanması gerekmektedir. Bu bağlamda AP üyelerinin, bireysel veya kolektif olarak EuroLat bünyesindeki deneyimlerine veya etkileşimlerine dayanarak, yasama niteliğinde olmayan kararlar da dâhil olmak üzere, AB'nin dış eylemlerini yönlendirebilme konusunda daha aktif bir rol oynayabileceği söylenebilir. AP'yle karşılaştırıldığında, Latin Amerika tarafının bu husustaki yeterliliğinin kısıtlı olduğu ifade edilebilir. Genel kapsamda dış politikanın belirlenmesinde Latin Amerika bölgesindeki devletlerin rejimlerinin yürütme birimlerine güçlü özerklik sağlaması nedeniyle bölgedeki ulusal parlamenterlerin dış politika alanındaki etkinliğinin kısıtlı olması, EuroLat'ın Latin Amerika tarafının AB'yle olan iki bölgeyi ilişkilerin seyrini şekillendirme kabiliyetini veya yetkinliğini sınırlandıran bir faktör şeklinde değerlendirilebilir (Müller, 2019: 336-337; Müller vd., 2017: 60).

SONUÇ

Bu çalışmada, AB ile Latin Amerika arasındaki ilişkilerin parlamenter bileşenini oluşturan EuroLat'ın bu ilişkiler içerisindeki konumuyla ilgili olarak, söz konusu bölgeler arası parlamenter kurumun yapısı, işleyişi ve bu kurum bünyesinde kabul edilen belgelerde yer alan konular dâhilinde gündemi dikkate alınarak

değerlendirilmelerde bulunulmuştur. EuroLat, uluslararası ilişkilerde sayısı ve görünürlüğü artan parlamenterler veya parlamentolar arası iş birliklerinin örneklerinden birini oluşturmaktadır. Çalışma boyunca üzerinde durulan unsurlar çerçevesinde, EuroLat'ın AB ile Latin Amerika arasındaki ilişkiler içerisindeki konumuna yönelik bazı tespitler yapılabilir.

AB-LAK stratejik ortaklığını ilerletmeyi ve geliştirmeyi hedefleyen EuroLat, 1970'lerde AP üyeleri ile bunların Latin Amerikalı mevkidaşları arasında başlayan ilişki sürecinin daha kurumsal bir yapıda yürütülmesini sağlamaktadır ve bu yönüyle de iki bölgesel ilişkilerin devamlılığını kurumsal bir çerçevede desteklemektedir. Diğer yandan bahse konu olan parlamenter kurum, yürütme birimlerinin etkin olduğu AB-Latin Amerika bölgeler arası ilişkilerine parlamenter boyut kazandırılması ve böylece bu ilişkilerin çoğulculuğunun güçlendirilmesine ilişkin bir kanal sunmaktadır. Her ne kadar AB-Latin Amerika iki bölgesel ilişkilerinin işleyişinde ve somut sonuçlar üretmesinde bu bölgelerde yer alan katılımcı devletlerin yürütme aktörleri belirleyici olsa da parlamenterler arası diyalog ve bilgi teatisi yoluyla, en azından bu parlamenterler arasında, iki bölgesel ortak gündemlerin oluşturulabilmesi veya ortak tutumların belirlenebilmesi açısından EuroLat'ın işlevselliğinden bahsedilebilir zira genel kapsamda diyalog, diplomatik ilişkilere katılan aktörler arasında değerlerin ortaklaşmasında veya ortak değerlerin oluşturulmasında kritik bir öneme sahiptir.

EuroLat'ın kurumsal örgütlenmesi ve işleyişi, AB ve Latin Amerika taraflarının eşit temsiline dayanmaktadır. Bununla birlikte yapısal bakımından AB ve Latin Amerika arasındaki iki bölgesel ilişkileri etkileyen bölgesel iş birliğinin kurumsallaşma seviyesi ve gelişmişlik kaynaklı farklılıkların, EuroLat bünyesindeki iş birliği süreçlerinin etkinliği üzerinde de yansımalarının olduğu ve bu süreçleri olumsuz etkileyebileceği söylenebilir. Ancak EuroLat, iki bölge arasındaki yapısal asimetrik faktörlere rağmen parlamenter diplomasi faaliyetlerinin yürütülmesine ve diyalog kurulmasına yönelik olarak belirli seviyede kurumsallaşmış bir bölgeler arası parlamenter kurumdur. Bu hususta demokrasi, insan hakları, çok taraflılık ve iklim değişikliği gibi özellikli politika alanları veya iki bölgeyi ilgilendiren ve tarafların farklı düşüncelere sahip olduğu hassas siyasal meseleler bağlamında çalışmaların yapılması, bu parlamenter kurumun AB-Latin Amerika iki bölgesel ilişkileri içerisindeki etkisine veya bu

ilişkilerin seyrinin şekillendirilmesi üzerindeki belirleyiciliğine ilişkin olarak daha belirgin sonuçlara ulaşılabilmesi açısından yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Barrera, A., & Bonilla, A. (2025). The EU-LAC Foundation as an instrument of the EU-CELAC strategic partnership. İçinde J. A. Sanahuja, & R. Domínguez (Eds.), *The Palgrave handbook of EU-Latin American relations* (ss. 133-155). Palgrave Macmillan.
- Barston R. P. (2019), *Modern diplomacy* (5th ed.). Routledge.
- Cofelice, A. (2012). International parliamentary institutions: Some preliminary findings and setting a research agenda. UNU-CRIS Working Papers W-2012/3, 23 Mart 2026 tarihinde <https://cris.unu.edu/sites/cris.unu.edu/files/W-2012-3.pdf> adresinden erişildi.
- Costa, O., & Dri, C. (2014). How Does the European Parliament Contribute to the Construction of the EU's Interregional Dialogue? İçinde B. T. Scaramagli, & F. Söderbaum (Eds.), *Intersecting interregionalism: Regions, global governance and the EU* (ss. 129-150). Springer.
- Costa, O., Stavridis, S., & Dri, C. (2013). Introduction. İçinde O. Costa, C. Dri, & S. Stavridis (Ed.). *Parliamentary dimensions of regionalization and globalization: The role of inter-parliamentary institutions* (ss. 1-19). Palgrave Macmillan.
- Cutler, R. M. (2001). The emergence of international parliamentary institutions: New networks of influence in world society. İçinde G. Smith, & D. Wolfish (Eds.), *Who is afraid of the state? Canada in a world of multiple centres of power* (ss. 201-229). University of Toronto Press.
- De Puig, L. M. (2008). *International parliaments*. Council of Europe.
- Dominguez, R. (2015). *EU Foreign Policy towards Latin America*. Palgrave Macmillan.
- EU-LAC Summit (1999). 23 Mart 2026 tarihinde <http://aei.pitt.edu/38374/1/A4437.pdf> adresinden erişildi.
- EuroLat (2006a). Constituent Act of the Euro-Latin American Parliamentary Assembly. 23 Mart 2026 tarihinde https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/eual20080408_constact_/eual20080408_constact_en.pdf adresinden erişildi.
- EuroLat (2006b). Euro-Latin American Parliamentary Assembly. Brussels, 9 November 2006, 23 Mart 2026 tarihinde https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/260837/20061109_brusselsdecl_EN.pdf adresinden erişildi.
- EuroLat (2011). Statement of 17 May 2011 by the Co-Presidents of the Euro-Latin American Parliamentary Assembly on the Forthcoming UN Conference on Climate Change in Durban (November-December 2011). https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/261056/dec_climatechange_EN.pdf

- EuroLat (2017a). Declaration of the Co-Presidents of the Euro-Latin American Parliamentary Assembly (EuroLat) of 7 February 2017 on the executive orders issued by the Trump Administration in the area of foreign policy and their repercussions on Latin America. 23 Mart 2026 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/261103/1116718EN.pdf> adresinden erişildi.
- EuroLat (2017b). San Salvador Declaration by the Co-Presidents of the Euro-Latin American Parliamentary Assembly (EuroLat) of 21 September 2017. 23 Mart 2026 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/260920/1135246EN.pdf> adresinden erişildi.
- EuroLat (2018). Rules of Procedure. 23 Mart 2026 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/246359/1163861EN.pdf> adresinden erişildi.
- EuroLat (2020). Declaration of the Co-Presidents of the Euro-Latin American Parliamentary Assembly (EuroLat) on a comprehensive and bi-regional EU-LAC strategy to mitigate the impact of the COVID-19 pandemic, of 5 November 2020. 23 Mart 2026 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/246396/1217533EN.pdf> adresinden erişildi.
- EuroLat (2022). Declaration of the Co-Presidents of the Euro-Latin American Parliamentary Assembly (EuroLat) on 'Addressing the consequences of Russia's invasion of Ukraine with a view to strengthening peace and the multilateral order' of 30 November 2022. 23 Mart 2026 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/260901/1267775EN.pdf> adresinden erişildi.
- EuroLat (T.Y.-a). Communiqués. 23 Mart 2026 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/eurolat/en/about/communiques> adresinden erişildi.
- EuroLat (T.Y.-b). History. 23 Mart 2026 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/eurolat/en/about/history> adresinden erişildi.
- EuroLat (T.Y.-c). Overview. 23 Mart 2026 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/eurolat/en/committees/overview> adresinden erişildi.
- EuroLat (T.Y.-d). Resolutions. 23 Mart 2026 tarihinde <https://www.europarl.europa.eu/eurolat/en/plenary/resolutions> adresinden erişildi.
- Eylemer, S. (2015). Avrupa Birliği'nin Latin Amerika Politikası. İçinde U. B. Yıldız (Eds.), *Avrupa Birliği'nin dış ilişkileri: bölgesel politikalar, bölgeler ve uluslararası aktörler ile ilişkiler* (ss. 301-336). Nobel.
- Fiott, D. (2011). On the value of parliamentary diplomacy. *Madariaga Paper*, 4(7).
- Gardini, G. L. (2021). The European Union in Latin America A 'neighbour' of values'. İçinde G. L. Gardini (Eds.), *External powers in Latin America:*

- geopolitics between neo-extractivism and South-South cooperation* (ss. 29-43). Routledge.
- Gardini, G. L., & Ayuso, A. (2015). EU-Latin America and Caribbean inter-regional relations: Complexity and change. Atlantic Future Working Paper. 23 Mart 2026 tarihinde https://eulacfoundation.org/system/files/digital_library/2023-07/1530-la-eu_5to_inclur_aqui_quede.pdf adresinden erişildi.
- Götz, N. (2005). On the origins of 'parliamentary diplomacy': Scandinavian 'bloc politics' and delegation policy in the League of Nations. *Cooperation and Conflict*, 40(3), 263-279, <https://doi.org/10.1177/0010836705055066>
- Groulier, C., & Tordjman, S. (2020). Intergovernmental Organizations. İçinde T. Balzacq, F. Charillon, & F. Ramel (Eds.), *Global diplomacy: An introduction to theory and practice* (W. Snow, Trans.) (ss. 139-153). Palgrave Macmillan.
- Hardacre, A. (2009). *The rise and fall of Interregionalism in EU external relations*. Republic of Letters.
- Hettne, B. (2005). Beyond the 'new' regionalism. *New Political Economy*, 10(4), 543-571. <https://doi.org/10.1080/13563460500344484>
- Hettne, B. (2008). EU as a global actor: An anatomy of actorship. Paper at the EU in International Affairs 2008 Conference Vrije Universiteit, Brussel, 24-26 April 2008, 23 Mart 2026 tarihinde https://www.ies.be/files/repo/conference2008/EUinIA_IV_1_Hettne.pdf adresinden erişildi.
- Hocking, B. (2016). Diplomacy and foreign policy. İçinde C. M. Constantinou, P. Kerr, & P. Sharp (Eds.), *The SAGE handbook of diplomacy* (ss. 67-78). SAGE.
- IPU (T.Y.). 23 Mart 2026 tarihinde <https://www.ipu.org/> adresinden erişildi.
- Jarrín, M. T. (2018). EU-CELAC: A multiplayer interregionalism: Redefining the Atlantic area. İçinde G. L. Gardini, S. Koschut, & A. Falke (Eds.), *Interregionalism and the Americas* (ss. 37-54). Lexington Books.
- Karluk, R. (2014). *Küreselleşen Dünyada Uluslararası Kuruluşlar* (7. Baskı). Beta.
- Katıtaş, G. (2019). Latin Amerika'da örtüşen bölgeselcilik. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 14(52), 255-293. <https://doi.org/10.14783/maruoneri.594954>
- Kelley, J. R. (2010). The new diplomacy: Evolution of a revolution. *Diplomacy & Statecraft*, 21(2), 286-305. <https://doi.org/10.1080/09592296.2010.482474>
- Luciano, B. T. (2017). Inter-parliamentary European Union–Latin American Caribbean (EU-LAC) relations and the increasing political convergence among Latin American regional parliaments (2006–15). *Parliaments, Estates & Representation*, 37(3), 318-334 <https://doi.org/10.1080/02606755.2017.1336326>
- Luciano, B. T. (2022). Inter-regionalism beyond the executives: Contemporary dynamics of EU–LAC inter-parliamentary relations. İçinde M. J. García, &

- A. G. Arana (Eds.), *Latin America–European Union relations in the twenty-first century* (ss. 154-171). Manchester University.
- Malamud, A. (2013). Overlapping regionalism, no integration: Conceptual issues and the Latin American experiences. EUI Working Paper RSCAS, 20, 23 Mart 2026 tarihinde <https://cadmus.eui.eu/server/api/core/bitstreams/e4f0b2df-5aea-5854-8b2e-f5bea1c75980/content> adresinden erişildi.
- Malamud, A., & De Sousa, L. (2007). Regional parliaments in Europe and Latin America: Between empowerment and irrelevance. İçinde A. C. der Vleuten, & A. R. Hoffmann (Eds.), *Closing or widening the gap? Legitimacy and democracy in regional integration organizations* (ss. 85-102). Ashgate.
- Malamud, A., & Stavridis, S. (2011). Parliaments and parliamentarians as international actors. İçinde B. Reinalda (Eds.), *The Ashgate research companion to non-state actors* (ss. 101-115). London: Routledge Press.
- Müller, G. G. (2019). The Euro-Latin America Parliamentary Assembly (EuroLat): Constructing a common bi-regional agenda. İçinde K. Raube, M. Müftüler-Baç, & J. Wouters (Eds.), *Parliamentary cooperation and diplomacy in EU external relations: An essential companion* (ss. 324-340). Edward Elgar.
- Müller, G. G., Wouters, J., Defraigne, J.-C., Santander, S., Raube, K. (2017). The EU-Latin American strategic partnership: State of play and Ways forward. Directorate-General for External Policies Policy Department, 23 Mart 2026 tarihinde https://eulacfoundation.org/system/files/digital_library/2023-07/the_eu-latin_american_strategic_partners_1.pdf adresinden erişildi.
- Önal, B. (2017). Latin Amerika Bölgesi'ndeki ekonomik entegrasyon modelleri. İçinde İ. Ermağan (Eds.), *Dünya siyasetinde Latin Amerika* (ss. 20-42). Nobel.
- Özdal, B. (2022). Diplomasi. İçinde B. Özdal, & R. K. Karaca (Eds.), *Diplomasi Tarihi-I* (ss. 25-96). Dora
- Puybureau, B., & Talom, R. T. (2020). Sub-State diplomacies: Regions, parliaments, and local authorities. İçinde T. Balzacq, F. Charillon, & F. Ramel (Eds.), *Global diplomacy: An introduction to theory and practice* (W. Snow, Trans.) (ss. 167-182). Palgrave Macmillan.
- Reçber, K. (2011). *Diplomasi ve konsolosluk hukuku*. Dora.
- Šabic, Z. (2008). Building democratic and responsible global governance: The role of international parliamentary institutions. *Parliamentary Affairs*, 61(2), 255-271, <https://doi.org/10.1093/pa/gsm062>
- Šabič, Z., & Huang, D. W. F. (2021). *Parliamentary diplomacy of Taiwan in comparative perspective: Against isolation and under-representation*. Bristol University.
- Sayfullaev, D. (2016). Parliamentary diplomacy in making of foreign policy. *International Journal of Development Research*, 06(07), 8590-8592. <https://doi.org/10.15550/ASJ.2016.01.052>
- Selleslaghs, J. (2019). The EU and Latin America: The changing nature of EU-Latin America interregional relations. İçinde R. A. Wessel, & J. Odermatt

- (Eds.), *Research handbook on the EU and international organizations* (ss. 609-626). Gloucestershire, Edward Elgar.
- Servent, A. R. (2018). *The European Parliament*. Palgrave Macmillan.
- Sevinç, H. (2023). AB-Türkiye ilişkilerinde parlamenter diplomasi: Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (34), 40-58. <https://doi.org/10.15182/diclesosbed.1260664>
- Söderbaum, F. (2016). *Rethinking regionalism*. Palgrave.
- Stavridis, S. (2021). Parliamentary diplomacy: A review article. *International Journal of Parliamentary Studies*, 1(2), 227-269. <https://doi.org/10.1163/26668912-bja10027>
- Stavridis, S., & Ajenjo, N. (2010). EU-Latin American parliamentary relations: Some preliminary comments on the EUROLAT. *Jean Monnet/Robert Schuman Paper Series*, 10(3). 23 Mart 2026 tarihinde https://eulacfoundation.org/system/files/digital_library/2023-07/EU-Latin%20American%20Parliamentary%20Relations%20some%20Preliminary%20Comments%20on%20the%20EUROLAT.pdf adresinden erişildi.
- Stavridis, S., & Jančić, D. (2017). Introduction: The rise of parliamentary diplomacy in international politics. İçinde S. Stavridis, & D. Jančić (Eds.), *Parliamentary diplomacy in European and global governance* (ss. 1-15). Brill.
- Weisglas, F. W., & De Boer, G. (2007). Parliamentary Diplomacy. *The Hague Journal of Diplomacy*, 2(1), 93-99. <https://doi.org/10.1163/187119007X180494>
- Yılmaz, S. (2022a). Avrupa Birliği dış ilişkilerinde bölgeler arası ilişkilik: Avrupa Birliği-Latin Amerika bölgeler arası ilişkileri. İçinde M. Dalar, & İ. Sağsen (Eds.), *Avrupa Birliği'nin küresel ve bölgesel politikaları* (ss. 145-167). Nobel Bilimsel.
- Yılmaz, S. (2022b). İki bölge stratejik ortaklık: Avrupa Birliği-Latin Amerika stratejik ortaklığı üzerine bir değerlendirme. *Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 83-92.

Yazar Katkıları/Author Contributions: Makale, tek yazarlıdır/It is a single-author article.

Finansman/Funding: Bu araştırma herhangi bir finansman almamıştır/This research received no funding.

Veri Kullanılabilirliği Beyanı/Data Availability Statement: Bu çalışmada kullanılan veriler kamuya açık kaynaklardan elde edilmiştir ve ilgili kaynaklar metin içerisinde belirtilmiştir/The data used in this study were obtained from publicly available sources, which are specified in the text.

Teşekkürler/Acknowledgments: Bu çalışmada teşekkür bulunmamaktadır/There are no acknowledgments in this study.

Çıkar Çatışması Beyanı/Conflicts of Interest: Yazar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder/The author declares no conflict of interest.

EXTENDED SUMMARY

This study examines the Euro-Latin American Parliamentary Assembly (EuroLat), an institution that constitutes the parliamentary component of bi-regional relations between the European Union (EU) and Latin America. Established in 2006, EuroLat is one of the mechanisms for conducting interregional parliamentary diplomacy. It provides that the process of inter-parliamentary relations between Europe and Latin America, which began in the 1970s, operates within a more institutional framework, thus supporting the institutional dimension of the interaction process between the two regions. Furthermore, an equal number of parliamentarians from the EU and Latin America engage in dialogue within EuroLat on matters concerning both regions and international relations, and aim to reach common positions on those matters. In this sense, the study analyzes the place of the aforementioned parliamentary institution within the process of region-to-region relations between the EU and Latin America, considering the development and structural characteristics of these relations, the structure, operation and agenda of EuroLat as addressed in the documents adopted by that institution.

EuroLat is a platform where parliaments from Latin America and the European Parliament (EP) meet in a regular manner, the fundamental purpose of which is to bring the EU-Latin America and the Caribbean (LAC) strategic partnership closer to the interests and expectations of citizens of both regions. Accordingly, it is an institutional mechanism which aims to ensure the participation of parliamentarians and civil society elements from both regions and foster the interaction between them. This institutional mechanism provides a platform for ensuring pluralism in the functioning of region-to-region relations between the EU and Latin America, in which executive bodies are effective in the management of these relations, and it promotes the institutionalization of these relations, fosters dialogue between parliamentarians from both regions, and facilitates the exchange of information and establishment of common agendas. Thus, it is a considerable institution in supporting the legitimacy of EU-Latin American relations by bestowing the parliamentary dimension on these relations and also by forging a platform for ensuring the participation of civil society actors.

It is fair to say that EuroLat as an interregional parliamentary institution offers a platform for advancing the interaction channels between the EU and Latin America

and supporting the continuity of the bi-regional relationship process through regular institutional meetings. In other words, it is a critical mechanism for establishing the continuity of the bilateral interaction process, especially when political disagreements between the two regions arise and significant bodies of EU-Latin America relations, such as bi-regional summits, fail to function. Therefore, EuroLat serves as a platform for open discussions, which is necessary for maintaining the political dialogue that is needed in times of tension and crisis. The fact that the parliamentary interaction continued at a time when the bi-regional summitry process was delayed because of the divergent positions of EU and Latin America about the political crisis in Venezuela emerged in 2014 displays the functionality of EuroLat in maintaining of relations between the two regions in such periods.

As an interregional parliamentary institution, EuroLat provides an interaction mechanism for parliamentarians in both regions, facilitating networking and the exchange of information or the establishment of common positions on issues concerning Europe and Latin America, or bi-regional strategic partnership. It may be suggested that EuroLat's potential impact on the cooperation process between the EU and the Latin America is not directly related to determining the process or its outcomes, but rather to establishing convergence on matters that concerns both regions and facilitating the dissemination of best practices related to regional governance processes. Though the executive actors of the participating states in both regions are decisive in the management of EU-Latin America relations and in the production of concrete achievements in bilateral relations, EuroLat's functionality is primarily related to establishing common bilateral agendas or determining common positions through inter-parliamentary dialogue and information exchange, at least for the parliamentarians of both regions, considering that dialogue in general is of critical importance in the convergence or generation of shared values among the actors involved in diplomatic relations. Naturally, further studies, which may specifically deal with particular policies concerning the bi-regional relations between EU and Latin America, are needed to better understand the functionality of EuroLat in those relations.

It may be stated that there are some structural asymmetries in the bi-regional parliamentary relations between the EU and Latin America. Specific case studies are needed to examine the impact of these factors on cooperation processes within

EuroLat; however, three interrelated variables may be specified about the asymmetrical nature of cooperation processes within EuroLat, which include different competences of EU and Latin American components of EuroLat and primary institutional affiliation of their participant parliamentarians, the financial and personal imbalances between the EP and Latin American component; and the differences in institutional arrangements and regime types in both regions.